

З Богом у серці

Загальновідомо, що першими ректорами середньовічного Гоцанського колегіуму були Гнат Оксенович-Старушич та Інокентій Гізель. Проте якщо їх життєписи наразі більш-менш освітлені, то біографії решти керівників цього вищого учебного закладу широко загалу не відомі. Скажімо, що ми знаємо про Феодосія Лубинецького-Рудницького? Нічого. Замовчує його і більшість енциклопедичних довідників. Між тим цей достойник теж зробив вагомий внесок в тогочасну освітянську справу. І не лише в неї.

В історію Волинської землі Феодосій Лубинецький-Рудницький увійшов передусім як церковний діяч. На початку 20-х років XVIII століття ми бачимо його вже ігуменом Почаївського монастиря. На цю ж пору припадає остаточний перехід лаври від православ'я до унії. Тож Лубинецький-Рудницький став, таким чином, першим уніатським настоятелем зазначеної обителі. Паралельно він був архимандритом Канівського монастиря та ректором Гоцанського колегіуму. Назва останнього, правда, звучала тоді дещо інакше — Гойська колегія, що мало підкреслити роль славного гоцанського роду в становленні освіти на наших теренах.

Унію Лубинецький-Рудницький прийняв, поступаючись обставинам, залишившись назавжди в душі православним. Про те, що це не голослівне твердження, засвідчують наступні факти. Ставши ігуменом Почаївської лаври, він «підписувався не суперіором, як опісля робили це його намісники - щирі уніати, а архимандритом Канівським й ігуменом Почаївським». Будучи єпископом, Лубинецький-Рудницький у своїх архірейських грамотах, крім того, не згадував папську владу, а «підписувався по-руському і висловлювався так: «Владою нам з неба даною».

Інші приклади. Беручи участь у Ду-

беньській генеральній конгрегації в сані єпископа, отець Феодосій разом з єпископами сусідніх єпархій спонукав конгрегацію постановити, щоб у монастирях, які прийняли унію, з точністю і без будь-яких змін додержувались обряди священнодійства, обітниць, пости і звичаї Східної (православної) церкви. За часів єпископства Лубинецького-Рудницького пошкоджені уніатські книги не друкувались в Почаївській друкарні, а розміщення й обладнання давніших почаївських храмів залишались за нього у вигляді, що відповідав вимогам Східної (православної) церкви.

До кінця життя отець Феодосій носив колишне вбрання, не голів бороду і не підстригав волосся, що теж відповідало не уніатським, а православним канонам. В цьому вигляді він, до слова, зображений на портреті, що знаходиться у Почаївській лаврі.

Про єпископа Лубинецького-Рудницького як про православного в душі відгукувались і глибокі старці, які були уніатськими священиками, але потім возз'єднались. Тому Волинську (з центром у Луцьку) єпархію, яку він очолював в 1730-1748 роках, можна увесь цей час сміливо вважати замаскованою оазою православ'я. І лише після смерті єпископа уніатські нововведення запанували на наших теренах стовідсотково.

Юрій КУЗЬМІН.